

SUOMEN SÄÄDÖSKOKOELMA

Julkaistu Helsingissä 7 päivänä joulukuuta 2015

1384/2015

Laki ammattipätevyiden tunnustamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 luku

Yleiset säännökset

1 §

Soveltamisala

Tässä laissa säädetään ammattipätevyiden tunnustamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2005/36/EY, jäljempänä *ammattipätevyysdirektiivi*, mukaisesta ammattipätevyiden tunnustamisesta ja palvelujen tarjoamisen vapaudesta.

Tätä lakia sovelletaan Euroopan unionin jäsenvaltion kansalaisen toisessa jäsenvaltiossa hankkiman ammattipätevyiden tunnustamiseen. Tätä lakia sovelletaan myös ammattipätevyiden tunnustamiseen, joka perustuu Euroopan talousalueesta tehtyyn sopimukseen tai muuhun Euroopan unionin ja sen jäsenvaltioiden toisen osapuolen kanssa tekemään sopimukseen taikka kolmansien maiden kansalaisten asemaa koskevaan unionin lainsäädäntöön.

Tätä lakia sovelletaan ammattipätevyiden tunnustamiseen, joka perustuu sellaiseen toisen jäsenvaltion tunnustamaan unionin ulkopuolella jäsenvaltion kansalaiselle myönnettyyn muodollista pätevyyttä osoittavaan asiakirjaan, jonka haltijalla on asiakirjan tunnustaneesta jäsenvaltiosta kolmen vuoden ammattikokemus kyseisestä ammatista.

Jos muussa laissa on tästä laista poikkeavia säännöksiä ammattipätevyiden tunnustamisesta, niitä sovelletaan tämän lain asemesta.

2 §

Soveltamisalan raja

Tätä lakia ei sovelleta ammattipätevyiden tunnustamiseen, jos sen kohteena olevaan virkaan tai tehtävään on säädetty kelpoisuusvaatimukseksi oikeustieteellisen alan koulutus. Lakia ei myöskään sovelleta ammattipätevyiden tunnustamiseen, joka koskee poliisin, rajavartiolaitoksen tai puolustusvoimien virkaa tai tehtävää.

HE 22/2015
SIVM 6/2015
EV 50/2015

Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2013/55/EU (32013L0055); EUVL N:o L 354, 28.12.2013, s. 132

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

1) *säännellyllä ammatilla* virkaa tai tehtävää, jonka aloittamisen tai harjoittamisen edellytyksenä on, että henkilö täyttää tietyt laissa säädetyt ammattipätevyyttä koskevat vaatimukset;

2) *ammattipätevyydellä* pätevyyttä, josta on osoituksena muodollista pätevyyttä osoitava asiakirja, pätevyystodistus tai ammattikokemus taikka näiden yhdistelmä;

3) *muodollista pätevyyttä osoittavalla asiakirjalla* jäsenvaltion toimivaltaisen viranomaisen antamia tutkintotodistuksia, todistuksia ja muita asiakirjoja pääosin yhteisössä suoritetusta ammattiin johtaneesta koulutuksesta samoin kuin kolmannessa maassa jäsenvaltion kansalaiselle myönnettyjä asiakirjoja suoritetusta ammattiin johtaneesta koulutuksesta;

4) *ammattipätevyyden tunnustamisella* päätöksentekoa henkilön kelpoisuudesta harjoittaa säänneltyä ammattia Suomessa;

5) *sopeutumisajalla* säännellyn ammatin harjoittamista Suomessa kyseisen ammatin pätevän harjoittajan valvonnassa ja siihen mahdollisesti liittyvää koulutusta;

6) *kelpoisuuskokeella* ammatillista tietämystä, taitoja ja pätevyyttä mittaavaa koetta, jonka tarkoituksena on arvioida hakijan kykyä harjoittaa säänneltyä ammattia Suomessa;

7) *kotijäsenvaltiolla* valtiota, jossa Suomeen siirtyvä ammatinharjoittaja on hankkinut ammattipätevyytensä;

8) *ammattipätevyyden automaattisella tunnustamisella* ammattipätevyysdirektiivin III osaston III luvussa tarkoitetun koulutuksen vähimmäisvaatimusten yhteensovittamiseen perustuvan tunnustamisjärjestelmän mukaisesti tehtävää päätöstä, jossa hakijalta ei voida edellyttää sopeutumisajaa tai kelpoisuuskoetta;

9) *unionin tunnustamissäännöksillä* ammattipätevyysdirektiiviin sisältyviä säännöksiä sekä siihen liittyvää siirretyn säädösvallan käyttämistä koskevia ja kyseisen direktiivin täytäntöönpanoon liittyviä komission säädöksiä;

10) *toimivaltaisella viranomaisella* tahoa, joka myöntää tutkintotodistuksia ja muita tunnustamispäätöksen perusteena olevia asiakirjoja, sekä viranomaista, joka ottaa vastaan hakemuksia ja tekee ammattipätevyyden tunnustamista koskevia päätöksiä;

11) *eurooppalaisella ammattikortilla* sähköistä todistusta, joka osoittaa, että ammattihenkilö on täyttänyt kaikki vaadittavat edellytykset palvelujen tarjoamiseksi väliaikaisesti ja satunnaisesti tai että ammattihenkilön ammattipätevyys on tunnustettu sijoittautumista varten.

2 luku

Tunnustamisjärjestelmiin liittyvät säännökset

4 §

Ammattipätevyyden tunnustamisesta vastaava taho ja toimivaltaisten viranomaisten tehtävät

Opetushallitus päättää muodollista pätevyyttä osoittavien asiakirjojen tuottamasta kelpoisuudesta säänneltyyn ammattiin, jollei muualla toisin säädetä. Oikeudesta harjoittaa ammattia toisessa maassa hankitun ammattipätevyyden perusteella päättää sama taho, joka myöntää oikeuden kyseisen ammatin harjoittamiseen Suomessa suoritetun tutkinnon tai koulutuksen perusteella.

Ammattipätevyyden tunnustamisesta vastaava taho voi tarvittaessa pyytää yliopistolta, korkeakoululta tai muulta oppilaitokselta päätöksenteon tueksi lausunnon. Lausunnon an-

tava taho voi periä lausunnosta sitä pyytäneeltä omakustannusarvon mukaisen maksun noudattaen valtion maksuperustelakia (150/1992).

Ammattipätevyyden tunnustamiseen liittyvien toimivaltaisten viranomaisten on toimitettava tiiviissä yhteistyössä kotijäsenvaltion toimivaltaisten viranomaisten kanssa ja huolehdittava keskinäisestä avunannosta unionin tunnustamissäännöksissä asetettujen määräaikojen puitteissa.

5 §

Yleisen tunnustamisjärjestelmän pätevyystasot

Ammattipätevyys sijoittuu jollekin seuraavista tasoista pätevyyttä osoittavan todistuksen perusteella:

1) pätevyystodistus, jonka on antanut kotijäsenvaltion toimivaltainen viranomainen ja joka perustuu:

a) perus- tai toisen asteen yleissivistävään koulutukseen; tai

b) muuhun kuin **2—5 kohdassa** tarkoitettuun koulutukseen, tiettyyn kokeeseen, jota ei edellä koulutus, tai ammatin päätoimiseen harjoittamiseen jäsenvaltiossa yhtäjaksoisesti kolmen vuoden ajan taikka vastaavan ajan osa-aikaisesti kymmenen viimeksi kuluneen vuoden aikana;

2) todistus:

a) yleissivistävästä toisen asteen koulutuksesta, jota on täydennetty muulla kuin 3 kohdassa tarkoitettulla ammatillisella koulutuksella tai koulutuksen lisäksi mahdollisesti vaadittavalla ammatillisella harjoittelulla taikka ammatin harjoittamisella; tai

b) ammatillisesta toisen asteen koulutuksesta, jota on tarvittaessa täydennetty muulla kuin 3 kohdassa tarkoitettulla ammatillisella koulutuksella tai koulutuksen lisäksi mahdollisesti vaadittavalla ammatillisella harjoittelulla taikka ammatin harjoittamisella;

3) tutkintotodistus:

a) vähintään yksivuotisesta toisen asteen jälkeisestä koulutuksesta, jonka pääsyvaatimuksena on korkeakoulukelpoisuuden tuottava toisen asteen koulutus, ja koulutuksen lisäksi mahdollisesti vaadittavasta ammatillisesta harjoittelusta; tai

b) koulutuksesta, joka vastaa 3 kohdan a alakohdan mukaista tasoa ja antaa 2 kohdan mukaisen tason ylittävän pätevyyden edellyttäen, että tutkintotodistuksen liitteenä on kotijäsenvaltiossa annettu todistus;

4) tutkintotodistus yliopistossa tai muussa korkea-asteen oppilaitoksessa taikka muussa samantasoista koulutusta antavassa oppilaitoksessa suoritetusta vähintään kolmi- mutta enintään nelivuotisesta toisen asteen jälkeisestä koulutuksesta ja koulutuksen lisäksi mahdollisesti vaadittavasta ammatillisesta harjoittelusta;

5) tutkintotodistus yliopistossa tai muussa korkea-asteen oppilaitoksessa taikka muussa samantasoista koulutusta antavassa oppilaitoksessa suoritetusta yli nelivuotisesta toisen asteen jälkeisestä koulutuksesta ja koulutuksen lisäksi mahdollisesti vaadittavasta ammatillisesta harjoittelusta.

Edellä 1 momentissa tarkoitettuna ammattipätevyytenä pidetään myös pätevyyttä, joka perustuu yhteisössä suoritettuun koulutukseen ja jonka hakijan kotijäsenvaltion toimivaltainen viranomainen tunnustaa tiettyä 1 momentin mukaista tasoa vastaavaksi.

6 §

Tunnustamisen edellytykset yleisessä tunnustamisjärjestelmässä

Ammattipätevyyden tunnustaminen perustuu sellaiseen pätevyystodistukseen, muodollista pätevyyttä osoittavaan yksittäiseen asiakirjaan tai tällaisten asiakirjojen yhdistelmään, jonka toimivaltainen viranomainen on antanut toisessa jäsenvaltiossa. Ammattipätevyyden tunnustamisen edellytyksenä on, että henkilöllä on kotijäsenvaltiossaan oikeus

työskennellä ammatissa, jonka harjoittamiseksi hän hakee ammattipätevyuden tunnustamispäätöstä.

Ammattipätevyuden tunnustaminen koskee myös hakijoita, jotka ovat kymmenen viimeksi kuluneen vuoden aikana harjoittaneet ammattiaan täysipäiväisesti vuoden ajan tai osa-aikaisesti vastaavan ajan toisessa jäsenvaltiossa, jossa kyseinen ammatti ei ole säännelty, ja joilla on yksi tai useampi pätevyystodistus tai muodollista pätevyyttä osoittava asiakirja. Näiden asiakirjojen on osoitettava haltijansa valmius kyseisen ammatin harjoittamiseen. Vuoden ammattikokemusta ei kuitenkaan vaadita, jos hakijan muodollista pätevyyttä osoittavissa asiakirjoissa vahvistetaan säännelty ammatillinen koulutus.

Toimivaltainen viranomainen voi tehdä kielteisen tunnustamispäätöksen, jos hakijan ammattipätevyys sijoittuu 5 §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettulle tasolle ja kansallinen lainsäädäntö edellyttää ammatin harjoittamiseen 5 §:n 1 momentin 5 kohdassa tarkoitettua tasoa.

Jos henkilön aiemmin saama koulutus ei vastaa kotijäsenvaltion voimassa olevia pätevyysvaatimuksia ammatin harjoittamiseksi, 5 §:ssä tarkoitetun tason määrittämisessä tulee ottaa huomioon hakijan kotijäsenvaltion saavutettuja oikeuksia koskeva lainsäädäntö.

Toisen jäsenvaltion tekemää tunnustamispäätöstä ei voi käyttää ammattipätevyuden tunnustamishakemuksen perusteena muutoin kuin 1 §:n 3 momentissa tarkoitetuissa tapauksissa.

7 §

Korvaavat toimenpiteet

Ammattipätevyuden tunnustamispäätöksessä hakijalle voidaan asettaa vaatimus kelpoisuuskokeen suorittamisesta tai enintään kolme vuotta kestävästä sopeutumisaikasta, jos hakijan saaman koulutuksen sisältö on olennaisesti erilainen kuin vastaavan kansallisen koulutuksen sisältö.

Ennen vaatimuksen asettamista on tutkittava, voivatko ne tiedot, taidot ja pätevyys, jotka hakija on hankkinut ammattikokemuksensa tai elinikäisen oppimisen avulla ja jotka asiaankuuluva elin on tätä tarkoitusta varten muodollisesti vahvistanut, korvata kokonaan tai osittain 1 momentissa tarkoitetun olennaisen eron.

Hakija saa valita korvaavan toimenpiteen. Ammattipätevyuden tunnustamispäätöksessä voidaan kuitenkin määrätä pakollinen sopeutumisaika tai kelpoisuuskoe, jos:

1) ammatin harjoittaminen edellyttää kansallisen lainsäädännön tarkkaa tuntemusta ja toiminnan keskeinen sekä pysyvä osa on kansallista lainsäädäntöä koskevien neuvojen antaminen;

2) kyseessä on 1 §:n 3 momentissa tarkoitettu ammattipätevyuden tunnustaminen;

3) koulutuksen vähimmäisvaatimusten yhteensovittamiseen perustuvaan tunnustamisjärjestelmään kuuluvan ammatin harjoittaja ei täytä ammattipätevyysdirektiivin mukaisia automaattisen tunnustamisen edellytyksiä;

4) hakijan ammattipätevyys sijoittuu 5 §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettulle tasolle ja kansallinen lainsäädäntö edellyttää ammatin harjoittamiseen 5 §:n 1 momentin 3 kohdan mukaista tasoa; tai

5) hakijan ammattipätevyys sijoittuu 5 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettulle tasolle ja kansallinen lainsäädäntö edellyttää ammatin harjoittamiseen 5 §:n 1 momentin 4 tai 5 kohdan mukaista tasoa.

Jos hakijan ammattipätevyys sijoittuu 5 §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettulle tasolle ja kansallinen lainsäädäntö edellyttää ammatin harjoittamiseen 5 §:n 1 momentin 4 kohdan mukaista tasoa, hakijalle voidaan määrätä sekä sopeutumisaika että kelpoisuuskoe.

Yliopistojen, ammattikorkeakoulujen, koulutuksen järjestäjien ja muiden oppilaitosten sekä näyttötutkinnon järjestäjien tulee järjestää kelpoisuuskokeet ammattipätevyuden tunnustamispäätöksessä edellytetyn mukaisesti. Hakijalla tulee olla mahdollisuus suorittaa

kelpoisuuskoe kuuden kuukauden kuluessa sen päätöksen tekemisestä, jossa hakijalle on määrätty kelpoisuuskoe. Kelpoisuuskokeeseen osallistumisesta ja hyväksytystä suorituksesta annettavasta todistuksesta peritään kokeeseen osallistujalta omakustannusarvon mukainen maksu noudattaen valtion maksuperustelakia.

Sopeutumisajasta ja kelpoisuuskokeesta annetaan tarkempia säännöksiä valtioneuvoston asetuksella.

8 §

Osittainen ammatinharjoittamisoikeus

Toimivaltaisen viranomaisen on myönnettävä tapauskohtaisen harkinnan perusteella osittainen oikeus harjoittaa ammattia, jos:

1) ammattihenkilö on täysin pätevä harjoittamaan kotijäsenvaltiossaan sitä ammatillista toimintaa, jota varten osittaista ammatinharjoittamisoikeutta haetaan;

2) kotijäsenvaltiossa laillisesti harjoitetun ammatillisen toiminnan ja Suomessa säännellyn ammatin väliset erot ovat niin suuret, että hakijalta vaadittavat korvaavat toimenpiteet merkitsisivät Suomessa edellytettävän koulutuksen suorittamista kokonaisuudessaan, jotta hakija saisi oikeuden harjoittaa säänneltyä ammattia kaikilta osin; ja

3) ammatillinen toiminta voidaan erottaa kyseisen säännellyn ammatin piiriin kuuluvasta muusta toiminnasta.

Osittaista ammatinharjoittamisoikeutta ei voida myöntää henkilöille, joiden ammattipätevyys tunnustetaan automaattisesti.

Osittainen ammatinharjoittamisoikeus voidaan evätä, jos se on yleiseen turvallisuuteen taikka asiakas- tai potilasturvallisuuteen liittyvien seikkojen vuoksi välttämätöntä.

Osittaista ammatinharjoittamisoikeutta ratkaistaessa sovelletaan tämän pykälän lisäksi 5—7 §:ää.

Ammattihenkilöiden, joille on myönnetty osittainen ammatinharjoittamisoikeus, on ilmoitettava ammatillisen toimintansa laajuus selvästi palvelun vastaanottajille. Ammatinimikkeen käytöstä säädetään 25 §:ssä.

9 §

Yhteiset koulutuspuitteet

Jos ammattipätevyyden tunnustamista hakevan pätevyys vastaa unionin tunnustamissäännöksissä määritettävää tietyn ammatin harjoittamiseksi vähintään tarvittavaa yhteistä tieto-, taito- ja pätevyyskokonaisuutta (*yhteiset koulutuspuitteet*), hakijalta ei saa vaatia 7 §:ssä tarkoitettuja korvaavia toimenpiteitä.

Yhteiset koulutuspuitteet eivät korvaa kansallisia koulutusohjelmia, ellei erikseen toisin säädetä.

Yhteisistä koulutuspuitteista voidaan antaa tarkempia säännöksiä valtioneuvoston asetuksella.

10 §

Yhteiset koulutustestit

Jos ammattipätevyyden tunnustamista hakeva on suorittanut hyväksytysti jossain jäsenvaltiossa unionin tunnustamissäännöksissä määritettävän yhdenmukaistetun kelpoisuuskokeen, joka voidaan suorittaa kaikissa osallistuvissa jäsenvaltiossa ja joka on varattu tietyn ammattipätevyyden haltijoille (*yhteinen koulutustesti*), hakijalta ei saa vaatia 7 §:ssä tarkoitettuja korvaavia toimenpiteitä.

Yhteisistä koulutustesteistä voidaan antaa tarkempia säännöksiä valtioneuvoston asetuksella.

11 §

Ammattikokemus ammatinharjoittamisen edellytyksenä

Jos ammatinharjoittamisen edellytykseksi on asetettu tietty ammattikokemus, kyseisen toiminnan aiempi harjoittaminen toisessa jäsenvaltiossa tulee hyväksyä unionin tunnustamissäännösten mukaisesti.

Opetushallituksen tehtävänä on hakemuksesta antaa todistuksia Suomessa harjoitetun ammattitoiminnan lajista ja kestosta. Todistuksen antaminen perustuu hakijan esittämiin ammattikokemusta koskeviin asiakirjoihin.

12 §

Hakemuksen liitteet

Ammattipätevyyden tunnustamisesta vastaava viranomainen voi vaatia hakemuksen liitteeksi jäljennökset asiakirjoista ja todistuksista, jotka koskevat hakijan kansalaisuutta, koulutusta, ammattikokemusta, nuhteettomuutta, terveyttä, vakavaraisuutta ja ammatinharjoittamisoikeutta.

Ammattipätevyyden tunnustamisesta vastaava viranomainen voi vaatia hakemuksen liitteeksi käännökset muista kuin suomen- tai ruotsinkielisistä asiakirjoista. Tarvittaessa viranomainen voi vaatia, että käännökset ovat suomen- tai ruotsinkielisiä ja että ne ovat auktorisoidun kääntäjän laatimia.

Ammattipätevyyden tunnustamisesta vastaava viranomainen voi vaatia hakemuksen liitteeksi virallisesti oikeaksi todistetut jäljennökset liiteasiakirjoista, jos jäljennösten aitoudesta on perusteltua epäilystä eikä asiasta muutoin saada varmuutta.

Tarkempia säännöksiä hakemukseen liitettävistä asiakirjoista ja todistuksista voidaan antaa valtioneuvoston asetuksella.

13 §

Ammattipätevyyden tunnustamispäätös

Ammattipätevyyden tunnustamisesta vastaavan viranomaisen tulee ilmoittaa hakijalle hakemuksen vastaanottamisesta sekä mahdollisista puuttuvista asiakirjoista kuukauden kuluessa hakemuksen saapumisesta. Yleiseen tunnustamisjärjestelmään liittyvä hakemus ja ammattikokemukseen perustuva hakemus on ratkaistava neljän ja muu hakemus kolmen kuukauden kuluessa vaadittavien asiakirjojen esittämisestä.

Jos hakijalle asetetaan vaatimus korvaavista toimenpiteistä, toimivaltainen viranomainen tekee ehdollisen ammattipätevyyden tunnustamispäätöksen. Kun korvaavat toimenpiteet on suoritettu hyväksytysti, toimivaltainen viranomainen tekee hakemuksen perusteella lopullisen ammattipätevyyden tunnustamispäätöksen. Lopullista tunnustamispäätöstä koskevasta hakemuksesta tulee ilmetä tarvittavat tiedot korvaavien toimenpiteiden suorittamisesta.

3 luku

Palvelujen tarjoamisen vapaus

14 §

Palvelun tarjoamisen vapauden periaate

Kun toiseen jäsenvaltioon laillisesti sijoittautunut ammatinharjoittaja tarjoaa palveluja Suomessa väliaikaisesti ja satunnaisesti, palvelun tarjoamisen vapautta ei voi rajoittaa ammattipätevyyteen liittyvästä syystä, jos ammatti on säännelty sijoittautumisjäsenvaltiossa.

Jos ammatti ei ole säännelty sijoittautumisjäsenvaltiossa, väliaikainen ja satunnainen palvelun tarjoaminen on sallittava, jos palvelun tarjoaja on harjoittanut asianomaista ammattia yhdessä tai useammassa jäsenvaltiossa vähintään vuoden ajan viimeisten kymmenen vuoden aikana. Vuoden ammattikokemusta koskevaa ehtoa ei kuitenkaan sovelleta, jos ammattiin johtava koulutus on säännelty.

Edellä 1 momentissa tarkoitettuun palvelun tarjoajaan sovelletaan kansallisia säännöksiä, jotka koskevat välittömästi ammattipätevyyttä tai ammatillista valvontaa. Palvelun tarjoajaan ei sovelleta kansallisia vaatimuksia, jotka koskevat ammatillisen järjestön myöntämää lupaa tai sen rekisteriin merkitsemistä taikka jäsenyyttä.

15 §

Palvelun tarjoajan ammattinimike

Palvelun tarjoajan on käytettävä kotijäsenvaltion ammattinimikettä sen virallisella kielellä, jos kotijäsenvaltiossa on nimike ammattia varten. Jos kotijäsenvaltiossa ei ole ammattinimikettä, palvelun tarjoajan on ilmoitettava tutkintonimikkeensä kotijäsenvaltionsa virallisella kielellä. Automaattisen tunnustamisen alaan kuuluvista ammateista on kuitenkin käytettävä Suomen lainsäädännössä määritettyä ammattinimikettä.

Jos palvelun tarjoamisessa käytetään kotijäsenvaltion ammattinimikettä tai palvelun tarjoajan tutkintonimikettä, palvelun tarjoajan tulee antaa palvelun vastaanottajalle seuraavat tiedot:

- 1) kaupparekisterin tai muun vastaavan julkisen rekisterin rekisterimerkinnän tunniste;
- 2) kotijäsenvaltiossa luvanvaraista toimintaa valvovan toimivaltaisen viranomaisen yhteystiedot;
- 3) ammatillinen järjestö tai vastaava elin, jonka rekisteriin palvelun tarjoaja on merkitty;
- 4) jäsenvaltio, jossa ammattinimike tai tutkintonimike on annettu;
- 5) arvonlisäverotunniste;
- 6) yksityiskohtaiset tiedot vakuutusturvasta tai vastaavasta henkilökohtaisesta tai kollektiivisesta ammatillista vastuuta koskevasta suojasta.

4 luku

Eurooppalainen ammattikortti

16 §

Eurooppalaisen ammattikortin hakeminen

Eurooppalaista ammattikorttia haetaan Suomen toimivaltaiselta viranomaiselta, jos hakija on sijoittautunut ammatinharjoittajaksi Suomeen tai ammattipätevyys on hankittu Suomessa. Toimivaltainen viranomainen on se taho, joka 4 §:n mukaan vastaa ammattipätevyyden tunnustamisesta. Ammattikorttiin liittyvät toimivaltaisen viranomaisen tehtävät hoitaa Opetushallitus, jos ammatti ei ole Suomessa säännelty.

Eurooppalaisen ammattikortin hakemisen edellytyksenä on, että Euroopan unionin komissio on antanut tarvittavat asiaan liittyvät täytäntöönpanosäädökset.

Ammattipätevyyden haltija voi valita, hakeeko hän eurooppalaista ammattikorttia vai 13 §:ssä tarkoitettua toimivaltaisen viranomaisen päätöstä ammattipätevyyden tunnustamisesta.

Eurooppalaista ammattikorttia haetaan sähköisesti komission tarjoaman verkkosovelluksen kautta. Hakemukseen tulee liittää ammattipätevyysdirektiivin 4 a artiklan 7 kohdassa tarkoitetuissa komission täytäntöönpanosäädöksissä edellytettävät asiakirjat. Hake-

muksen liitteenä tulee myös toimittaa todiste ammattikortin myöntämiseen liittyvän maksun suorittamisesta.

17 §

Ammattikortin hakemiseen liittyvät toimivaltaisen viranomaisen velvollisuudet

Toimivaltaisen viranomaisen on viikon kuluessa hakemuksen vastaanottamisesta ilmoitettava vastaanottaneensa hakemuksen ja tiedotettava hakijalle mahdollisista puuttuvista asiakirjoista.

Toimivaltaisen viranomaisen on tarvittaessa annettava hakemuksen tueksi unionin tunnustamissäännösten perusteella vaadittavat todistukset.

Toimivaltaisen viranomaisen on tarkistettava, onko hakija sijoittautunut laillisesti ammatinharjoittajaksi Suomeen ja ovatko kaikki tarvittavat asiakirjat voimassa ja aitoja. Jos toimivaltaisella viranomaisella on asianmukaisesti perusteltuja epäilyksiä, sen on kuultava asiakirjan laatintua tahoa ja se voi pyytää hakijalta virallisesti oikeaksi todistetut jäljennökset asiakirjoista. Saman hakijan jättäessä myöhempiä hakemuksia toimivaltaiset viranomaiset eivät saa pyytää toimittamaan uudelleen asiakirjoja, jotka sisältyvät jo ammat-
tipätevyysdirektiivin 4 a artiklan 5 kohdassa tarkoitetun sisämarkkinoiden tietojenvaihtojärjestelmän (*IMI-järjestelmä*) tiedostoon (*IMI-tiedosto*) ja ovat edelleen voimassa.

18 §

Suomessa ammattipätevyyden hankkineen ja Suomeen ammatillisesti sijoittautuneen eurooppalainen ammattikortti palvelujen väliaikaista ja satunnaista tarjoamista varten toisessa Euroopan unionin jäsenvaltiossa

Toimivaltaisen viranomaisen on tarkastettava hakemus ja hakemuksen tueksi esitetyt asiakirjat ja päätettävä eurooppalaisen ammattikortin myöntämisestä palvelujen väliaikaista ja satunnaista tarjoamista varten kolmen viikon kuluessa. Määräaika alkaa puuttuvien asiakirjojen vastaanottamisesta tai, jos täydentäviä asiakirjoja ei ole pyydetty, viikon kuluttua hakemuksen vastaanottamisesta. Toimivaltaisen viranomaisen on ammattikortin myöntämisen jälkeen toimitettava ammattikortti viipymättä niiden jäsenvaltioiden toimivaltaiselle viranomaiselle, johon hakija on ilmoittanut siirtyvänsä. Toimivaltaisen viranomaisen on samalla ilmoitettava asian käsittelyvaiheesta hakijalle.

Jos eurooppalaisen ammattikortin haltija haluaa tarjota palvelua muissa kuin alkuperäisessä hakemuksessa ilmoitetussa jäsenvaltioissa, hän voi hakea ammattikortin laajentamista. Jos ammattikortin haltija haluaa jatkaa palvelujen tarjoamista 18 kuukauden ajanjaksoa pitempään, hänen on ilmoitettava asiasta toimivaltaiselle viranomaiselle. Ammattikortin haltijan on tässä momentissa tarkoitetuissa tilanteissa toimitettava tiedot IMI-tiedostoon sisältyvien tietojen merkittävistä muutoksista, joita toimivaltaiset viranomaiset voivat vaatia ammattipätevyysdirektiivin 4 a artiklan 7 kohdassa tarkoitettujen komission täytäntöönpanosäädösten nojalla. Toimivaltaisen viranomaisen on välitettävä ajantasaisesti eurooppalainen ammattikortti asianomaisille jäsenvaltioille.

Ammattikortin myöntämistä ja laajentamista koskevaan päätökseen saa hakea muutosta noudattaen 24 §:ää.

Hakemukseen, joka koskee palveluja, joiden väliaikaisella ja satunnaisella tarjoamisella on vaikutusta kansanterveyteen tai yleiseen turvallisuuteen ja joihin ei sovelleta mitään automaattiseen tunnustamiseen perustuvaa järjestelmää, sovelletaan tämän pykälän sijaan 20 §:ää.

19 §

Muulla kuin Suomessa ammattipätevyuden hankkineen ja muualle kuin Suomeen ammatillisesti sijoittautuneen eurooppalainen ammattikortti palvelujen väliaikaista ja satunnaista tarjoamista varten Suomessa

Toisesta jäsenvaltiosta Suomen toimivaltaiselle viranomaiselle toimitettu eurooppalainen ammattikortti on voimassa koko Suomen alueella niin kauan kuin sen haltijalla on oikeus harjoittaa ammattia IMI-tiedostoon sisältyvien asiakirjojen ja tietojen perusteella. Myönnetty ammattikortti toimii unionin tunnustamissäännöksissä tarkoitettuna ennakkoilmoituksena, eikä ammattikortin haltijalta saa edellyttää muuta ilmoitusta seuraavien 18 kuukauden aikana.

Ammatteihin, joilla palvelujen väliaikaisella ja satunnaisella tarjoamisella on vaikutusta kansanterveyteen tai yleiseen turvallisuuteen ja joihin ei sovelleta mitään automaattiseen tunnustamiseen perustuvaa järjestelmää, sovelletaan tämän pykälän sijaan 21 §:ää.

20 §

Suomessa ammattipätevyuden hankkineen ja Suomeen ammatillisesti sijoittautuneen eurooppalainen ammattikortti toiseen Euroopan unionin jäsenmaahan sijoittautumista varten

Toimivaltaisen viranomaisen on kuukauden kuluessa tarkistettava IMI-tiedostoon sisältyvien, hakemuksen tueksi esitettyjen asiakirjojen aitous ja voimassaolo eurooppalaisen ammattikortin myöntämiseksi sijoittautumista varten. Määräaika alkaa puuttuvien asiakirjojen vastaanottamisesta tai, jos täydentäviä asiakirjoja ei ole pyydetty, viikon kulluttua hakemuksen vastaanottamisesta. Toimivaltaisen viranomaisen on sen jälkeen toimitettava hakemus viipymättä sen jäsenvaltion toimivaltaiselle viranomaiselle, johon hakija on ilmoittanut siirtyvänsä. Toimivaltaisen viranomaisen on samalla ilmoitettava hakijalle hakemuksen käsittelyvaiheesta.

21 §

Muulla kuin Suomessa ammattipätevyuden hankkineen ja muualle kuin Suomeen ammatillisesti sijoittautuneen eurooppalainen ammattikortti Suomeen sijoittautumista varten

Toimivaltaisen viranomaisen on automaattiseen tunnustamiseen perustuviin järjestelmiin kuuluvissa tapauksissa päätettävä kuukauden kuluessa kotijäsenvaltion lähettämän hakemuksen vastaanottamisesta, myöntääkö se eurooppalaisen ammattikortin. Toimivaltaisen viranomaisen on yleiseen tunnustamisjärjestelmään kuuluvissa tapauksissa ja 19 §:n 2 momentissa tarkoitetuissa tapauksissa päätettävä kahden kuukauden kuluessa kotijäsenvaltion toimittaman hakemuksen vastaanottamisesta, myöntääkö se eurooppalaisen ammattikortin vai määrääkö se ammattipätevyuden haltijalle korvaavia toimenpiteitä.

Ennen ammattikortin myöntämistä toimivaltainen viranomainen voi erityisestä syystä pyytää kotijäsenvaltiolta lisätietoja tai virallisesti oikeaksi todistettuja jäljennöksiä asiakirjoista. Tällaisesta pyynnöstä huolimatta noudatetaan 1 momentin mukaista määräaika. Toimivaltainen viranomainen voi kuitenkin päättää jatkaa määräaika kahdella viikolla. Lisäksi määräaika voidaan jatkaa uudestaan kahdella viikolla, jos se on välttämätöntä etenkin kansanterveyteen tai palvelun vastaanottajien turvallisuuteen liittyvistä syistä. Määräajan jatkaminen on perusteltava, ja siitä on ilmoitettava hakijalle.

Toimivaltainen viranomainen voi tehdä kielteisen päätöksen, jos se ei saa kotijäsenvaltiolta tai hakijalta tarvittavia tietoja, joita sillä on oikeus pyytää unionin tunnustamissäännösten mukaisesti.

Jos toimivaltainen viranomainen ei tee päätöstä määräajassa, eurooppalainen ammattikortti lähetetään ammattipätevyden haltijalle automaattisesti IMI-järjestelmän välityksellä.

Ammattikortin myöntäminen sijoittautumista varten ei anna kortin haltijalle automaattisesti oikeutta tietyn ammatin harjoittamiseen, jos kyseistä ammattia varten on rekisteröitymisvaatimuksia tai muita valvontamenettelyjä.

22 §

Eurooppalaiseen ammattikorttiin liittyvien tietojen käsittely

Toimivaltaisten viranomaisten on viipymättä päivitettävä vastaavaan IMI-tiedostoon tiedot ammatinharjoittamisoikeutta koskevista rajoituksista ja kielloista. Näin menetellessään niiden on noudatettava henkilötietojen suojaa koskevia säännöksiä. Päivitysten yhteydessä on poistettava tiedot, joita ei enää tarvita. Kaikista päivityksistä on ilmoitettava välittömästi eurooppalaisen ammattikortin haltijalle ja toimivaltaisille viranomaisille, joilla on pääsy vastaavaan IMI-tiedostoon.

Edellä 1 momentissa tarkoitettu tietojen päivitysvelvollisuus koskee vain seuraavia tietoja:

- 1) ammattihenkilön henkilöllisyys;
- 2) asianomainen ammatti;
- 3) tiedot kansallisesta viranomaisesta tai tuomioistuimesta, joka on antanut rajoitusta tai kieltoa koskevan päätöksen;
- 4) rajoituksen tai kiellon laajuus;
- 5) rajoituksen tai kiellon voimassaoloaika.

Eurooppalaiseen ammattikorttiin sisällytettävät tiedot on rajoitettava tietoihin, jotka ovat tarpeen varmistamaan kortin haltijan oikeus harjoittaa ammattia, jota varten kortti on myönnetty. Eurooppalaisen ammattikortin haltijan hankkimaan ammattikokemukseen tai suorittamiin korvaaviin toimenpiteisiin liittyvät tiedot on sisällytettävä IMI-tiedostoon.

IMI-tiedostoon sisältyviä henkilötietoja voidaan käsitellä niin kauan kuin se on tarpeen joko tunnustamismenettelyä varten tai osoituksena tunnustamisesta tai palvelujen väliaikaiseen tarjoamiseen liittyvän ennakoilmoituksen toimittamisesta.

Edellä 16 §:n 1 momentissa tarkoitetut toimivaltaiset viranomaiset katsotaan eurooppalaisen ammattikortin ja IMI-tiedostojen sisältämien henkilötietojen käsittelyssä henkilötietolain (523/1999) 3 §:n 4 kohdassa tarkoitetuiksi rekisterinpitäjiksi.

23 §

Eurooppalaiseen ammattikorttiin liittyvien tietojen tarkastelu

Toimivaltainen viranomainen saa tarkastella vain sellaisia IMI-tiedostoja, jotka koskevat sen käsittelemää tai käsiteltävänä olevaa tapausta. Toimivaltaisten viranomaisten on ilmoitettava eurooppalaisen ammattikortin haltijalle IMI-tiedoston sisältö, jos tämä sitä pyytää. Työnantajat, asiakkaat, potilaat, viranomaiset ja muut asianosaiset voivat tarkastaa kortinhaltijan niille esittämän eurooppalaisen ammattikortin aitouden ja voimassaolon.

Eurooppalaisen ammattikortin haltijalla on milloin tahansa ja veloituksetta oikeus pyytää virheellisten tai puutteellisten tietojen oikaisemista tai asianomaisen IMI-tiedoston poistamista tai estämistä. Haltijalle on ilmoitettava tästä oikeudesta eurooppalaisen ammattikortin myöntämisen yhteydessä.

Jos ammattikortin haltija pyytää sellaisen IMI-tiedoston poistamista, joka liittyy Suomeen sijoittautumista tai 19 §:n 2 momentissa tarkoitettujen palvelujen väliaikaista ja satunnaista tarjoamista varten Suomessa myönnettyyn eurooppalaiseen ammattikorttiin, toimivaltaisten viranomaisten on annettava ammattipätevyden haltijalle todiste hänen ammattipätevyytensä tunnustamisesta.

Erinäiset säännökset

24 §

Muutoksenhaku

Tässä laissa tarkoitettuun päätökseen saa hakea muutosta valittamalla hallinto-oikeuden siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään.

Jos tässä laissa tarkoitettua päätöstä ei ole tehty määräajassa, hakija voi tehdä hallintolainkäyttölain mukaisessa järjestyksessä valituksen, jonka katsotaan tällöin kohdistuvan hakemuksen hylkäävään päätökseen. Tällaisen valituksen voi tehdä, kunnes hakemukseen on annettu päätös.

Hallinto-oikeuden päätökseen saa hakea muutosta valittamalla vain, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan.

25 §

Ammattinimikkeen ja tutkintonimikkeen käyttö

Jos tiettyyn ammattitoimintaan liittyvän ammattinimikkeen käyttö on kansallisesti säännelty, muiden jäsenvaltioiden kansalaisten, joilla on lupa harjoittaa säänneltyä ammattia tässä laissa tarkoitetun ammattipätevyyden tunnustamispäätöksen nojalla, on käytettävä Suomen lainsäädännössä määritettyä ammattinimikettä ja sen mahdollista lyhennettä.

Ammatillista toimintaa on harjoitettava kotijäsenvaltiossa annetulla ammattinimikkeellä, jos henkilölle on myönnetty 8 §:ssä tarkoitettu osittainen ammatinharjoittamisoikeus. Toimivaltainen viranomainen voi vaatia, että ammattinimikettä käytetään suomen tai ruotsin kielellä.

Hakijalla on oikeus käyttää kotijäsenvaltion tutkintonimikettä tai tarvittaessa sen lyhennettä kotijäsenvaltion kielellä. Jos tutkintonimike voidaan sekoittaa sellaiseen nimikkeeseen, joka edellyttää Suomessa lisäkoulutusta, ammattipätevyyden tunnustamisesta vastaava viranomainen voi edellyttää hakijan käyttävän tutkintonimikettä sopivassa muodossa.

26 §

Hälytysmekanismi

Toimivaltaisten viranomaisten on kolmen päivän kuluessa tuomioistuimen päätöksen antamisesta ilmoitettava kaikkien muiden jäsenvaltioiden toimivaltaisille viranomaisille IMI-järjestelmän välityksellä sellaisen ammattihenkilön henkilöllisyys, joka on hakenut ammattipätevyyden tunnustamista ammattipätevyysdirektiivin mukaisesti ja jonka on sen jälkeen tuomioistuimessa vahvistettu käyttäneen tässä yhteydessä väärennettyjä asiakirjoja osoituksena ammattipätevyydestä (*hälytys*).

Toimivaltaisen viranomaisen tulee ilmoittaa hälytyksen kohteena olevalle henkilölle kirjallisesti hälytystä koskevista päätöksistä samaan aikaan, kun se tekee hälytyksen. Hälytystä koskevaan päätökseen saa hakea muutosta noudattaen 24 §:ää. Muiden jäsenvaltioiden toimivaltaisille viranomaisille annettavaan hälytykseen on liitettävä tieto, että henkilö on hakenut muutosta hälytyksen antamista koskevaan päätökseen.

Jos toimivaltainen viranomainen vastaanottaa tunnustamishakemuksen vireille pannutta tai tunnustamispäätöksen saanutta henkilöä koskevan hälytyksen, sen tulee pyytää hälytyksen lähittäneen jäsenvaltion toimivaltaiselta viranomaiselta selvitys hälytykseen joh-

taneista syistä ja ar-vioida, antavatko syyt aiheutta kielteiseen tunnustamispäätökseen tai hallintolainkäyttölain mukaiseen purkuhakemukseen.

Hälytyksiä koskevia tietoja voidaan käsitellä IMI-järjestelmässä niin kauan kuin ne ovat voimassa. Toimivaltaisen viranomaisen on poistettava lähettämänsä hälytys IMI-järjestelmästä kolmen vuorokauden kuluessa siitä, kun hälytyksen voimassaoloon ei ole enää perusteita.

27 §

Viranomaistoiminnan yhteensovittaminen ja kansalaisten neuvonta

Opetus- ja kulttuuriministeriö vastaa ammattipätevyiden tunnustamisen menettelyihin liittyvästä kansallisesta yhteensovittamisesta.

Opetushallitus toimii ammattipätevyysdirektiivissä tarkoitettuna tukikeskuksena.

28 §

Tietojen luovuttaminen ja toimivaltaisen viranomaisen salassapitovelvollisuus

Tämän lain soveltamisalaan liittyviä tehtäviä hoitavan toimivaltaisen viranomaisen ja muiden tahojen tietojen luovutuksesta ja salassapidosta säädetään viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa (621/1999).

6 luku

Voimaantulo- ja siirtymäsäännökset

29 §

Voimaantulo

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2016.

Tällä lailla kumotaan ammattipätevyiden tunnustamisesta annettu laki (1093/2007).

30 §

Siirtymäsäännökset

Ennen tämän lain voimaantuloa vireille tullessiin hakemuksiin sovelletaan tämän lain säännöksiä, jos päätös tehdään tämän lain voimaantulon jälkeen.

Muutoksenhaussa ennen tämän lain voimaantuloa annettuun hallintopäätökseen sovelletaan tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä.

Jos hakijalle on asetettu kumotun ammattipätevyiden tunnustamisesta annetun lain nojalla korvaavana toimenpiteenä kelpoisuuskoe, jonka toimeenpanee oikeustieteellisiä tutkintoja myöntävä yliopisto, mainittu kelpoisuuskoe tulee voida suorittaa viimeistään 31 päivänä joulukuuta 2018. Opetushallitus tekee mainitun kelpoisuuskokeen hyväksytyn suorittamisen jälkeen hakemuksen perusteella lopullisen ammattipätevyiden tunnustamispäätöksen kumotun ammattipätevyiden tunnustamisesta annetun lain 13 §:n nojalla.

Muulla lainsäädännössä oleva viittaus kumottuun ammattipätevyiden tunnustamisesta annettuun lakiin katsotaan tämän lain voimaantulon jälkeen viittaukseksi tähän lakiin.

1384/2015

Helsingissä 4 päivänä joulukuuta 2015

Tasavallan Presidentti

Sauli Niinistö

Opetus- ja kulttuuriministeri Sanni Grahn-Laasonen